

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Aliæ objectiones pro poßibilitate servandi totam legem sine
gratiâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

mus hoc esse necessarium, quia de facto semper intra aliquod tempus occurrunt tentationes graves, iis præsertim qui nullam vel exiguam animæ suæ curam gerunt: at si Deus per singularem illam providentiam tentationes omnes arceret, tunc posset quis suis viribus legem naturalem diu servare, ut initio sectionis primæ cum communi sententiâ diximus de naturâ integrâ.

III. *In quibus-
dam gratia
sanctæ inspi-
rationis est
simul gra-
tia specialis
& protectionis.*

Adde, sæpè in viris præsertim bonis auxilium illud internum, seu gratiam sanctæ inspirationis esse simul gratiam specialis providentiæ: dum enim ingruente jam tentatione statim per gratiam hanc internam quis ei resistit, & prius illam repellit, quàm ad magnam vehementiam pervenerit, per hanc gratiam protegitur ne gravius tentetur, cum tamen in alio qui vel ejusmodi gratiam non habet, vel eâ non utitur, nec tentationem jam quasi nascentem repellit, paulatim crescat, & aperta quasi portâ, tota in eum irruat, ac demum expugnet. Est ergo hoc auxilium internum gratia sanctæ inspirationis respectu tentationis existentis, quam repellit, & protectionis respectu ejusdem ingravescentis, ne scilicet vehemens evadat.

IV. *Dicas: Hinc
sequitur co-
tra Patres
& Concilia,
gratiam so-
lum requiri
ad mandata
facilius ob-
servanda.*

Objicies secundò: hinc sequi solum esse necessariam gratiam ad facilius servanda mandata, non ad ea simpliciter implenda, quod tamen videtur esse contra Patres damnantes Pelagium tanquam malè de gratiâ sentientem, qui nihilominus admittebat gratiam conducere ad facilius servanda mandata, ut habetur in Concilio Milevitano can. 5. & Africano cap. 80. ergo censent Patres requiri gratiam ad ea simpliciter implenda. Respondetur hoc argumentum ab omnibus solvi debere, cum nullus ponat in homine lapsò necessitatem simpliciter, seu physicam violandi aliquod mandatum, sed tantum moralem, licet diverso modo eam explicent.

V. *Respondetur
Patres re-
quiere gra-
tiam simpli-
citer solum
ad fructu-
sam manda-
torum obser-
vationem,
seu prout o-
portet ad
salutem.*

Respondetur itaque pro omni sententiâ primò, Patres cum illic agerent contra Pelagium, eo modo astruere necessitatem gratiæ, quo ille negabat, nempe ita ut eam requirerent ad justè vivendum, & mandata omnia tam naturalia quàm supernaturalia implenda, & ad vitam æternam promerendam, ut illorum Conciliorum dicta explicat Concilium Tridentinum sess. 6. can. 2. & factis insinuat Concilium Milevitanum loco proxime citato, ubi definitionis illius contra Pelagium rationem reddens hæc verba subjungit, *de fructibus enim mandatorum Dominus loquebatur ubi non ait, sine me difficilius potestis facere, sed ait sine me nihil potestis facere.* Quæ verba necessariò intelligenda sunt juxta explicationem Concilii Tridentini, nempe *sicut oportet, seu prout conducit ad vitam æternam*, alioqui non solum omnia, sed nec ullum omnino mandatum, aut opus exorcere quis posset sine gratiâ, quod ut vidimus falsum est, & contra communem Theologorum sententiam.

VI. *Ideo à Patri-
bus rejectus
est Pelagius,
quod non phy-
sicâ tantum,
sed moralem
etiam sta-
tueret in ho-
minibus po-
tentiam ad
mandata
omnia na-
turalia na-
tura viribus
servanda.*

Respondetur secundò: ideo rejectum esse Pelagium, quòd eam in tentationibus omnibus sine gratiâ superandis & mandatis explendis, difficultatem statueret, ut illam diceret non esse moraliter insuperabilem, sed licet quidem aliqua esset difficultas, sicut in expugnatione civitatis munitæ, non tamen esse impossibilitatem moralem, sed moralem possibilitatem, ac proinde non rarò aiebat contingere, ut homines lolis naturæ viribus totam legem servarent, & tentationibus omnibus occurrentibus, etiam gravibus, licet non sine aliqua difficultate resisterent, quòd tamen nos negamus, eamque difficultatem & impossibilitatem astruimus, ut nunquam contingat quempiam sine subsidio gratiæ mandata omnia etiam naturalia servare.

tem astruimus, ut nunquam contingat quempiam sine subsidio gratiæ mandata omnia etiam naturalia servare.

Objicies tertio: hinc sequi, etiam justis impossibilem moraliter esse totius legis observationem, contra Tridentinum sess. 6. can. 22. sequela probatur, nam & ipsi frequenter peccant mortaliter, & mandata Dei violant. Respondetur hoc non magis nos quàm omnes urgere, cum omnes orthodoxi moralem impossibilitatem statuunt servandi mandata sine gratia. Dico itaque licet justis frequenter peccent mortaliter, hoc tamen non esse sufficiens ad impossibilitatem moralem non peccandi, sed talis ad hanc requiritur impotentia servandi mandata, ut nunquam, vel ut aliqui volunt, rarissimè contingat ea servari, quod tamen non accidit in justis, qui frequentissimè per diuturnum tempus, imò multi totâ vitâ gratiam semel habitam conservant. Deinde Concilium loco citato in iis requirit auxilium speciale ad perseverandum in gratia, & mandata servandâ, ita ut sine eo perseverare nequeant, ergo vel hinc probatur non posse id aliquem præstare in naturâ purâ, vel lapsâ, & suis viribus relicta.

VII. *Ad moralem
non peccan-
di impossibi-
litatem non
sufficit quòd
quis sæpe pec-
cet, sed ut
mandata
omnia ra-
rissimè ob-
servet.*

SECTIO QUINTA.

Alia objectiones pro possibilitate servandi totam legem sine gratiâ.

OBJECIES quartò contra hanc impossibilitatem moralem, quam statuimus: mandata Dei juxta Scripturam non impossibilia solum non sunt, sed nec omnino difficilia: sic enim Deuteronomio 30. vers. 11. dicitur: *Mandatum hoc, quod ego præcipio tibi, non supra te est, nec procul positum, &c.* Respondetur primò mandata Dei ideo dici facilia, quia Deus nemini negat gratiam ad eorum observationem requisitam, nisi per ipsum steterit: quo modo locum hunc explicat S. Augustinus lib. 1. de perfectione justitiæ, ubi ait, legem Dei non esse supra vires hominum, non quorumlibet, sed eorum qui per gratiam sanati sunt ab amore proprio.

I. *Mandata
Dei ideo di-
cuntur fa-
cilia, quia
Dei nemini
denegat
gratiam.*

Secundò Respondetur, Moysen hoc loco non loqui de facilitate servandâ, sed cognoscendâ legis: dum ergo ait: *Mandatum hoc non supra te est, nec procul positum* sensus est, non est in loco aliquo alto & longinquo, ita ut illud cognoscere non possis; per quæ verba admonet illos, ne prætextu ignorantia, legem non observent: ita Abulensis in hunc locum, & alii. Quam explicationem confirmant verba sequentia, dum ait: *Mandatum hoc non est in celo situm, ut possis dicere, quis nostrum valet ad celum ascendere, ut deserat illud ad nos, ut audiamus atque ope compleamus, neque trans mare positum, ut auferis, & dicas quis ex nobis poterit transferre mare, & illud ad nos usque deferre, ut possimus audire & facere quod præceptum est: sed juxta te est sermo, &c.*

II. *Moyses loco
illius Deute-
ronomii non
loquitur de
facilitate
servandâ,
sed cognoscen-
di legem.*

Objicies quintò: ergo infideles non habent auxilium sufficiens ad non peccandum longo tempore; ergo observatio mandatorum est iis impossibilis. Respondetur licet non habeant specialia illa auxilia, quæ mandata reddunt moraliter possibilia, habent tamen potentiam physicam ad non peccandum, per quam absolute possent non peccare; quòd vetò non habeant potentiam moralem per longum

Infideles
hæc poten-
tiâ physicam
ad servandâ
mandata,
quòd sufficit
ut absolute
possint non
peccare.

longum tempus servandi omnia mandata, seu tentationem gravem vincendi, solum sequitur Deum non uti peculiari illa cum iis misericordia, qua utitur cum fidelibus, maxime cum iustis. Sibi tamen imputare hoc debent infideles, tum quia vocationi ad Fidem non respondent, tum quia non faciunt ex sua parte, quod moraliter possunt, sicque Deus auxilia illa gratiae, quae aliis interdum largitur, iis non concedit.

IV. Objicies sextò: homines frequenter propter commodum aliquod temporale, ante oculos positum, ut aliam huiusmodi ob causam, res saepe difficillimas faciunt solis viribus naturae; ergo & per easdem vires superare tentationem aliquam gravem possent; ergo & sine gratiâ servare diu totam legem naturalem. Respondetur cum Suarío hic, lib. 1. cap. 24. num. 38. negando primam consequentiam; bona enim ista sensibilia, utpote naturae hominis in hoc statu magis proportionata multò efficaciora, ut plurimum sunt ad eum movendum, quam ea quae merè habet per discursum; hæc namque, ut quotidiana docet experientia, minùs movent, quam illa: unde constat præsentia longè magis homines ad se attrahere, quam absentia, licet hæc multò interdum sint maiora. Quod ex sancto Augustino lib. de Patientiâ, cap. 17. & 24. latè probat Suarez num. 38. & trigésimo nono. Quare affectus honestatis, cum hæc sensu non percipiatur, & quod caput est, sensui plerumque repugnet, moraliter loquendo, in tentatione gravi nunquam prævalet. Et quamvis dedecus, aut alii respectus humani, ab externâ facti alienius perperatione hominem subinde coërceat, non tamen à peccato interno, quod oculis non patet.

Bona sensibilia multo efficacius homines istis movent, quam ea quae merè habentur per discursum.

V. Urgebis: contingere potest; ut hæreticus quispiam, etsi unum vel alterum Fidei articulum neget, ita tamen alios credat, ut mortem etiam pro illorum defensione subeat, ut si Pelagianus aliquis moreretur ad testandum Christum verè esse in Eucharistiâ præsentem. Ad hoc tamen dici potest, si hæreticus iste ad veritatem illam Fidei testandum ex pio aliquo affectu erga Deum, aut motivo simili moriatur, non id enim sine speciali aliquo auxilio gratiæ præstare: quod etiam docere videtur S. Augustinus lib. illo de Patientiâ, cap. 27. qui proinde ait factum illud esse donum Dei, licet non supernaturale, seu ejusmodi ut conducatur ad vitam æternam: unde ibidem addit, *Alia esse Dei dona factorum illius Hierusalem qua sursum est, &c.*

VI. Objicies septimò: ad servandum mandatum, contra quod occurrit gravis tentatio, non est opus frequenter agere aliquid, sed merè non agere, gratia autem, seu auxilium peculiare non requiritur ad non agendum; ergo, &c. Respondetur: etsi in casu aliquo non sit opus auxilio speciali, imò nec ullo omnino auxilio ad omittendum præcisè, cum omisso non sit quid positivum, sed mera negatio, requiritur nihilominus auxilium aliquod prævium, cogitatio scilicet aliqua antecedens, quæ vel tentationis vires minuatur, vel hominis animus retardetur, aut etiam cohibeatur, quò minùs tentationi positivè consentiat. Adde licet pura omisso libera sit simpliciter possibilis, rarè tamen contingere, ut sine actu positivo quis in objectum propositum ferri recuset.

Magis movent præsentia, quam absentia, licet hæc sint aliquando maiora.

VII. Objicies octavò: si homo sine gratiâ non habeat potentiam moralem servandi totam legem, sed gravi huiusmodi tentatione occurrente, certò cadet; ergo desperare quis de legis observatione potest, & tali tentatione accedente animum despondere. Hæc objectio solum procedit de ho-

mine in purâ naturâ constituto; hominibus siquidem in hoc statu naturæ lapsæ, semper adest gratia, per quam tentationes quasque gravissimas superare possunt, sed nec in purâ naturâ est cur quispiam desperet: quamvis namque in eo statu homo ad finem supernaturalem non foret elevatus, est tamen possibilis series auxiliorum naturalium, per quæ tentationes omnes, etiam moraliter superari possint. Licet verò ex his multæ sint hominibus planè indebitæ, si tamen quis in illis circumstantiis positus, & gravissimâ istiusmodi tentatione vexatus, opem à Deo conditore suo postulet, verissimile est benignissimum Dominum aliquid ex his auxiliis ei ex liberalitate concessurum. Idemque quoad hoc videtur de homino in purâ naturâ quoad auxilia specialia intra naturam, ac de homine lapsò quoad supernaturalia, & ad fructuosam legis observationem.

servari potest.

Si quis in purâ naturâ talis auxiliium peteret, verissimile est Deum illud ei concessurum.

SECTIO SEXTA.

Alia ratio cur quis totam legem naturalem sine gratia servare nequeat: ubi etiam de peccatis venialibus.

ALIO etiam modo probari potest Conclusio supra posita, tentatio siquidem, licet non admodum semper gravis, si tamen diu duret, redditur sæpè insuperabilis moraliter viribus naturæ: quod eum illi deest de acrimoniâ habet in duratione & importunitate, per quam summam affert molestiam ac defatigationem, ratione cujus hominem tandem expugnat.

I. Tentatio non ita gravis, diu tamen durans, sæpè hominem expugnat.

Idem est de pluribus tentationibus sibi succedentibus, quarum singulæ, licet si magno aliquo inter eas spatio interjecto occurrerent, non diffculter fortè superari possent, jam tamen unâ quasi ferie sibi invicem immediatè succedentes, ita hominem defatigant, ut tandem det manus: & hoc si sibi, ac viribus suis naturalibus relinquatur, moraliter loquendo semper contingit. Ratio verò est, quia cum unaquæque aliquid molestiæ afferat, secunda plus affert quam prima, magisque negotium facessit, tertia quam secunda, & sic deinceps, unde quinta vel sexta alias subsequens, & animo jam per priores fatigato accedens, cum superat; radium quippe illud quod in perpetuis hæc tentationibus patitur, influit intentionaliter cum ultimâ tentatione, & hoc titulo eam graviozem cæteris reddit, quamvis in entitate sit iis æqualis, imò subinde fortassis minor. Idem in aliis rebus naturalibus contingit, ut dum quis rem quam ab alio petit, licet primo non obtineat, si tamen eodem tenore in rogando persistat, tandem impetrat, & sic de cæteris.

II. Plures tentationes sibi succedentes hominem defatigant, & vincunt.

Hinc constat quid ad quæstionem illam dicendum sit, utrum nimirum ad singulas tentationes vincendas requiratur gratia. Ad hoc namque conformiter ad dicta superius de opere bono morali, respondeo negativè, eadem quippe est ratio utriusque; nec enim majores vires ad unum requiruntur, quam ad aliud.

III. Ad singulas tentationes vincendas non requiritur gratia.

Quæres: Utrum possit quis vitare omnia peccata venialia? S. Augustinus epist. 90. & S. Prosper lib. de Ingratis, cap. 9. referunt asseruisse Pelagium, posse hominem totâ vitâ à peccatis omnibus venialibus solis naturæ viribus abstinere,

IV. Dixit Pelagius posse omnia venialia per totâ vitam vitari.

